

16 Οκτωβρίου 2019

Το μετόχι της μονής Αγίου Παύλου στη Νέα Φώκεια Χαλκιδικής

[Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Οικολογία & Κλιματική Κρίση, Αρχιτεκτονική & Περιβάλλον \(χλωρίδα-πανίδα\) / Προσκυνήματα-Οδοιπορικά-Τουρισμός](#)

Το μετόχι το 1923 (Πηγή: <http://neafokea.gr>)

Φώτης Καραγιώργος, Αρχιτέκτονας Μηχανικός

Η μελέτη «Το μετόχι της μονής Αγίου Παύλου στη Νέα Φώκαια Χαλκιδικής. Προστασία και ανάδειξη» υλοποιήθηκε ως διπλωματική εργασία στο πλαίσιο του Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Αρχιτεκτόνων Μηχανικών της Πολυτεχνικής Σχολής του Α.Π.Θ. «Προστασία, συντήρηση και αποκατάσταση Μνημείων Πολιτισμού», από τον Φώτη Καραγιώργο, αρχιτέκτονα μηχανικό, με επιβλέπουσα, την καθηγήτρια Κ. Παλυβού του τμήματος αρχιτεκτόνων μηχανικών.

Στο πλαίσιο της μελέτης και με στόχο, τόσο την προστασία του Μνημείου όσο και την ανάδειξή του, επιχειρήθηκε η διερεύνηση της ιστορίας του και η αναγνώριση των συνθηκών μέσα στις οποίες δημιουργήθηκε, η σχέση του με το ευρύτερο περιβάλλον καθώς και προσπάθεια αναπαράστασης της αρχικής μορφής του μέσα από τα ελάχιστα στοιχεία που βρέθηκαν.

Η μελέτη οργανώνεται σε τρία μέρη: το πρώτο αφορά στην ιστορική ανάλυση των κτιρίων του λόφου, θέτοντας το πλαίσιο της δημιουργίας τους και προσεγγίζοντας διαχρονικά την ιστορία τους, στο δεύτερο μέρος επιχειρείται η αρχιτεκτονική

ανάλυση και τεκμηρίωση ξεκινώντας από τη σχέση τους με την ευρύτερη περιοχή και καταλήγοντας στα ίδια τα κτίρια, για να διερευνηθεί η τυπολογία, τα μορφολογικά τους γνωρίσματα, ο τρόπος οργάνωσής τους και η αρχική μορφή, το τρίτο μέρος περιλαμβάνει την πρόταση αποκατάστασης σε συνδυασμό με τη διατύπωση των βασικών στόχων της πρότασης και των δεδομένων που την υπαγόρευσαν. Τέλος, ένα παράρτημα συγκεντρώνει το σύνολο των σχεδίων της μελέτης.

Το χθες..

Στον παραθαλάσσιο λόφο όπου σήμερα υψώνεται ο Πύργος της Νέας Φώκαιας, υπολογίζεται ότι γύρω στο 5000 π.Χ. υπήρξε αξιόλογος προϊστορικός οικισμός, ο οποίος μέσα από διαδοχικές καταστροφές και αναγεννήσεις έζησε για περίπου 3000 χρόνια. Με σημαντικότερες φάσεις τη νεολιθική και την εποχή του χαλκού, δε γνωρίζουμε ακριβώς πότε αυτός εγκαταλείφθηκε οριστικά, αλλά από στοιχεία προέκυψε ότι γύρω στο 1000 π.Χ. δεν υπήρχε πλέον. Τότε ο λόφος ήταν πολύ μεγαλύτερος προς την πλευρά της ακτής και η στάθμη της θάλασσας χαμηλότερη κατά τουλάχιστον 10 μ., με αποτέλεσμα η ακτογραμμή να βρίσκεται πολύ πιο μέσα από τη σημερινή.

Στοιχεία για τη συγκεκριμένη θέση από την αρχαιότητα και τη βυζαντινή περίοδο δεν έχουν διαπιστωθεί, αν και το αγίασμα του Αγίου Παύλου, ΝΔ του λόφου, πιστοποιεί ότι η περιοχή δεν ήταν ακατοίκητη. Οι πρώτες γραπτές πληροφορίες προέρχονται από ένα πρόσταγμα του 1407 του Ιωάννη Ζ' Παλαιολόγου, με το οποίο ο αυτοκράτορας παραχώρησε στη Μονή Αγίου Παύλου του Αγίου Όρους εκτάσεις και δικαιώματα χρήσεων της περιοχής.

Κατά την Τουρκοκρατία η Μονή διατήρησε την κυριότητα του μετοχίου, ενώ στην Επανάσταση του 1821, ο Εμμανουήλ Παπάς χρησιμοποίησε τον Πύργο ως στρατηγείο. Μετά την Επανάσταση, το μετόχι οργανώθηκε κτιριακά και πήρε τη μορφή ενός συγκροτήματος κτισμάτων γύρω από τον Πύργο και το ναό των Αγίων Αποστόλων.

Το 1923 παραχωρήθηκε στους πρόσφυγες, οι οποίοι συγκρότησαν το σημερινό οικισμό της Νέας Φώκαιας και χρησιμοποίησαν τα κτίσματα του μετοχίου τα πρώτα χρόνια της εγκατάστασής τους, ενώ λίγα χρόνια αργότερα, τα κτίρια κατεδαφίστηκαν για να χρησιμοποιηθεί το υλικό τους σε νέα κτίσματα του οικισμού.

Ολόκληρος ο λόφος, μαζί με τα κτίριά του, είναι κηρυγμένος αρχαιολογικός χώρος από το 1968, ενώ τα σωζόμενα κτίρια κηρύχθηκαν ιστορικά διατηρητέα Μνημεία.

[Διαβάστε την συνέχεια **εδώ**](#)